

Трагедія, що навчила і згуртувала

Наприкінці лютого в Маріуполі почали відбуватися події, які фактично призвели до невідворотності настання «найчорнішого дня» в історії міста й додали свою вагому ложку дьогтю в ситуацію на українському Сході. Мітинги під «антифашистськими» гаслами ставали масовішими, дедалі частіше на таких зібраннях, немов мантру, виголошували вимоги щодо федералізації України й подальше приєднання до Росії всього Донбасу. Місцева влада здебільшого не лише не чинила спротиву сепаратистським пориванням, а й неприховано підтримувала розкольніцькі ідеї і рухи, штучно роздмухуючи вогонь, який невдовзі майже спопелив будь-які сподівання на настання миру. У березні маніфестанти вдалися до блокування військових частин, влаштування на автошляхах блокпостів, а площу перед мерією перетворили на місце дислокації наметового містечка, яке означили прапори ДНР. Напевно, ці люди керувалися дивним, своєрідним розумінням свободи, коли влаштовували погроми, «віджимали» чужі авто, а потім, цілком «по-народному», захопили міськраду. Проте, ніщо – ані внутрішні гальма інстинкту самозбереження, ані залишки здорового глузду не завадили прибічникам «степової вольниці» піти далі в цій брутально-абсурдній ідеї.

Богдан Шлемкевич

Віктор Саєнко

КРИМІНАЛЬНИЙ ПСИХОЗ

Напевно, прибічників ДНР, майже сотня яких зібралась увечері 14 квітня перед ворітьми тутешньої військової частини Національної гвардії України з вимогою не застосовувати силу проти мирних демонстрантів, надихнув розіграний у Криму сценарій. До 9 травня було ще три тижні, але саме наступні кілька днів стали дуже важливими в розумінні механіки всього, що відбулось у Маріуполі тоді, і що нині коїться на

Донбасі. Попри те, що пікетувальники прибрали барикади, немовби дїставшись вершини хвилі агресії, увечері 16 квітня якийсь імпульс примусив три сотні молодиків, озброєних вогнепальними «стволами» й «коктейлями Молотова» вдатися до штурму гвардійців. Погромники, значна частина яких перебувала під алкогольним та іншим кайфом, не відчували межі нахабства, не йняли віри, що військові наважаться дати адекватну відсіч. Саме тут відбувся якісний перелом української кри-

зи – такий, якого так і не дочекалися кримчани.

Після того, як запалали кілька спецавтомобілів, а пікет перетворився на повноцінне захоплення, гвардійці, як те їм дозволяв закон, відкрили вогонь на ураження. Ці хлопці першими перейшли важкий рубікон, коли ворога вже можна, не соромлячись, називати ворогом і відповідно з ним поводитися. Тоді із 16 нападників, яких «дїстали» кулі правоохоронців, троє померло, а ще понад сімдесят вдалося затримати. Звісно, локальний успіх не міг застопорити маховик смерті. Проте той драматичний епізод чїтко окреслив перспективу – без крові не обїдеться, бо надто вже впливові сили зїїшлись у степах Донбасу.

Розпукла весна немовби давала хибне уявлення, що ось-ось – і скресне крига недовіри, що конструктив переможе фантазійні мрії містечкової самозакоханой еліти й удасться припинити руйнівний олігархічно-партійний вплив у регіоні. Але час грав не на український інтерес, тим паче, що режисер «постановки» засїв за поки що надїйними мурами Кремля. Передбачалася гроза, і для цього були всі передумови – і політична «вологість», і висока температура штучно підігрїтих суспільних настроїв.

Вночі 24 квітня кількадесят озброєних бойовиків захопили маріупольську міськраду, поранивши кількох осіб. Вулиці міста

чимдалі нагадували декорацію фїльму про керовану анархію. А вже 3 травня стався напад на блокпост у Рибачькому. Там кримінальники захопили п'ятьох військових Збройних сил, роззброїли їх і полонили. Щоправда, після перемовин бранців відпустили, проте зброю не віддали. За кілька днів центр квітучого тоді міста став нагадувати згарище: агресивні юрби громили офіси та банки, навсїбіч стрїляли й грабували навіть своїх земляків. Їх не зупиняли намагання міліції дати раду цьому кримінальному психозу.

Ранок 9 травня не додав нічого хорошого в маріупольське пекло. «Деєнерівці» вдалися до чергового зухвальства. Шїстдесят озброєних чоловіків вдерлися в адмінбудівлю міськуправління міліції. Як розповідають очевидці подій, у середині триповерхівки почалися сутички між терористами та правоохоронцями. Такого масштабного бою тут не було з часів Другої світової війни, коли у вересні 1943-го радянський десант звільняв Маріуполь від гітлерівців... Що найгірше – сотні містян, які вийшли на вулиці для участі в заходах із нагоди Дня Перемоги, потрапили в епіцентр протистояння. Збурені провокаційними заявами агїтаторів ДНР і чутками про «нашість бандерівців», вони вільно чи мимоволі стали живим щитом для покидьків. Місто буквально захлєснуло цунамі неконтрольо-

ваного насилля й мародерства під вигуки «Росія!».

На підмогу заблокованим колегам спершу прибули бійці батальйону міліції особливого призначення «Азов», а потім – гвардійці та арміїці. Попри поразку і втрати в живій силі, терористи змогли захопити в полон очільника міськ-управління полковника міліції Валерія Андрущука, якого жорстоко побили (його вдалося визволити за кілька днів). Того дня вщент вигоріли споруда МУВС і будівля міськради. Більшість си-

жає дивним перебігом. Адже йому вдалося вижити після стрибка із третього поверху охопленого полум'ям будинку Управління. Він підвівся на ноги, сів у авто, але якийсь негідник почав стріляти. Три кулі обірвали життя офіцера, батька трьох синів.

Заступник начальника відділу ДАІ Маріуполя Іван Чекмак уранці 9 травня заступив на службу. Згадує, що тієї святкової днини в місті запланували багато заходів і працівники Державтоінспекції мали забезпечувати дорожній рух.

Родіон Добродомов

ловиків згодом вимушено вивели з міста задля уникнення подальшого загострення протистояння. Різноманітні експерти тоді гадали, що основною метою травневого загострення є зрив президентських виборів. Тепер ми бачимо, що згадана «закваска» була розрахована на значно триваліше й ефектніше «бродіння»...

СТРИБОК У ВІЧНІСТЬ

...Жертвами бійні стали як мирні громадяни, так і військові. Зокрема, це двоє бійців батальйону територіальної оборони ЗСУ «Дніпро» (над тілом одного із них, підполковника Сергія Демиденка, вбивці познущалися з неймовірною жорстокістю). Зазнали втрат і правоохоронці: у кривавій вакханалії трагічно загинули чотири представники різних підрозділів МВС. Вони стали одними з перших героїв, чії імена занесли до мартирологу жертв «неоголошеної війни», адже всіх їх Указом Президента України від 20 червня 2014 року нагородили орденом «За мужність» III ступеня.

Історія загибелі 41-літнього підполковника міліції Віктора Саєнка – очільника міської ДАІ – вра-

Свято тривало доти, доки не зазвонив, близько десятої, мобільний: «Терміново бери підмогу і прямуй на УВС, нас розстрілюють!». Це останні слова, які Іван Іванович почув від Віктора Саєнка. За 15 хвилин підполковник уже не відповідає на дзвінки, а навколо Управління тріщав автоматними чергами й гримів вибухами гранат бій. Даївці оточили район, щоб не пустити випадкових перехожих на лінію вогню. Іван Іванович розповідає: дізнавався подробиці того, що відбулося на вулиці Георгіївській, із преси. На одному з міських сайтів побачив фото, де впізнав свого начальника. До останнього не вірив власним очам, знов і знов намагався йому додзвонитися, набирав знайомих і підлеглих: раптом хтось бачив Віктора Саєнка живим або чув його голос...

Віктор Саєнка, що останні 6 років очолював маріупольську ДАІ, віддав міліцейській службі понад двадцять літ: пройшов шлях від помічника слідчого дорожньої міліції до керівника ДАІ. Гідний офіцер залишився вірним Присязі. У свій підрозділ вклав безмір сил і часу – відділ став модерновим, оснащеним за останнім словом

науки й техніки, а згаданий колектив він як його лідер зробив згуртованою командою. Рішенням депутатського корпусу міськради Віктору Саєнку посмертно присвоєно звання «Почесний громадянин Маріуполя».

А ЗА КІЛЬКА ГОДИН ЛІКАР ПОВІДОМИВ: «КРІПІТЬСЯ...»

38 років життя скупо відміряла доля прапорщика Михайлу Єрмоленку. Молодший інспектор зв'язку батальйону патрульної служби Маріупольського гарнізону тоді якраз перебував у адмінбудівлі міськ-управління. Міліціонер мужньо зголосився на умови жорстокої сутички й опинився в епіцентрі бою. Невідомо: куля обирає героїв чи навпаки, та Єрмоленко склав голову, як безстрашний, відважний борець.

Того фатального ранку дружина Михайла, Оксана, прокинулася з відчуттям тривоги. Попри те, за сімейною традицією заходила готувати сніданок. Відзначити День Перемоги, як і завжди, мали з батьками, після роботи. Та щось не давало спокою: чоловік не повертався зі служби, а мобільний мовчав. За кілька годин їй зателефонувала медсестра й мовила жакливі слова, які зруйнували сімейне щастя. Оксана пам'ятає, як швидко поїхала до лікарні, як їй сказали, що Михайла поранили, але шанс ще є, як дістала необхідні ліки й чекала... чекала від людей у білих халатах втішних новин. Проте за кілька годин лікар повідомив: «Кріпиться...».

Подружжя Єрмоленків фактично лише стало на ноги, як трагедія знищила їхні мрії, наповнила дім болем втрати. Тепла рук турботливого батька більше не відчує семилітня донечка Емілія, яка нещодавно переїхала в нову квартиру, яку сім'я взяла в кредит. Михайло із дружиною мріяли про другу дитину. Тепер Оксана й Емілія вчать жити без надійної опори.

Серед посмертно нагороджених орденом «За мужність» III ступеня є й прізвище Родіона Добродомова – хороброго бійця батальйону патрульної служби міліції особливого призначення «Азов'я» ГУМВС у Донецькій області, який загинув у сутичці в центрі Маріуполя й знайшов вічний спочинок на Байковому кладовищі в Києві. Він не був солдатом і не збирався помирати. Юрист за фахом, Родіон останнім часом трудився в охоронній агенції, брав активну

Михайло Єрмоленко

участь у майданівських заходах і не дожив кілька місяців до 30-річчя. Справжній автомайданівець не міг сидіти, склавши руки, у час, коли Українська держава перебувала під загрозою знищення. Родіона вбили пострілом у спину, коли він прикривав входження групи бійців у приміщення захопленого терористами міськ-управління внутрішніх справ. У героя залишилися дружина та двоє дітей.

Кривава весна в Маріуполі й сутичка силовиків із терористами призвели до перших бойових втрат у межах АТО і серед гвардійців. За мирне небо над містом віддав життя військовослужбовець строкової служби кінологічної групи львівського полку НГУ старший солдат Богдан Шлемкевич. Герой народився й виріс у мальовничому верховинському селі Білоберізці на Прикарпатті. Навчався у Волинській православній богословській академії. Після здобуття освіти його призвали до лав внутрішніх військ. В останню путь Богдана проводжало все село, бойові побратими, керівництво Нацгвардії, представники духовництва, рідні та близькі. Прощальні промови увінчали сумні звуки гуцульських трембіт.

Водночас цього річного травня тривали й інші бої – за мізки українців. Із окопів інформаційної війни добре мотивовані й ідеологічно «накручені вояки» поливали українських правоохоронців і військових медіабрудом, цинічно й безпідставно їх дискредитуючи.

...Ця трагедія навчила, згуртувала, а декого із маріупольців – навіть «витверезила» від омани путінських гасел про відновлення «руського світу». Жертви українського воїнства не були марними.

Сергій КОВАЛЕНКО,
Геннадій КАРПЮК, «З»,
Вікторія ГУЦ,
Юлія ЛАФАЗАН, Донецька обл.